

" Waterkwaliteit en visbestand in de rivier de Dommel anno 2020 "

1. Inleiding

De Dommel is een rivier in Nederland en België , 146 km lang , waarvan 120 km in Nederland. De Dommel ontspringt in Belgisch Limburg en is in België ongeveer 26 km lang.

De bron bevindt zich op het Kempens Plateau nabij het gehucht Wauberg in de gemeente Peer. Het riviertje stroomt via Overpelt en Neerpelt richting Nederlandse grens.

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

De gegevens van het jaar 2019 zijn nog niet volledig, waardoor 2018 als de laatste toestand weergegeven wordt.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: stikstof, fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van de Dommel is matig in 2015 en ontoereikend in 2018.

De totale biologische waterkwaliteit voor 2015 is ontoereikend en matig voor 2018.

b) Toekomstperspectieven

Bij de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 wordt opnieuw gewerkt met een gebiedsgerichte prioritering.

Voor elk waterlichaam zal de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) bepalen hoe groot de doelafstand nog is, welke acties er nog genomen moeten of kunnen worden om die doelafstand te overbruggen en of het haalbaar en betaalbaar is om alle acties nog voor 2027 te implementeren. Voor de waterlichamen waarvoor geconcludeerd wordt dat dit niet haalbaar of betaalbaar is, zullen in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 aangepaste, tussentijdse doelstellingen gemotiveerd worden.

De stroomgebiedbeheerplannen zullen naast generieke beleidsmaatregelen ook gerichte actieprogramma's bevatten om de noodzakelijke verbetering van de waterdoelstellingen te kunnen realiseren.

De CIW zal de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 afwerken tegen juni 2020. Het openbaar onderzoek start in september 2020.

Binnen dat kader wordt er voor de Dommel momenteel een actieplan uitgewerkt met het oog op het halen van de goede ecologische toestand tegen 2027. Op 23 januari 2020 vond in Pelt de ondertekening plaats van een charter (onder de noemer van Riviercontract Dommel) waarmee de Vlaamse en lokale overheden die actief zijn binnen het afstroomgebied van de Dommel, zich engageren om samen te werken voor het halen van de waterdoelstellingen,

zowel voor waterkwantiteit als voor waterkwaliteit. In 2020 wordt het plan van aanpak met de lokale stakeholders uitgewerkt met concrete acties ter verbetering van de fysisch-chemische biologische waterkwaliteit. Deze actielijst wordt de komende jaren dan uitgevoerd.

3. Afvissingen

Sinds 2013 wordt door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) de visfauna in Vlaamse stromende wateren opgevolgd met het geïntegreerd referentiemeetnet voor zoetwatervissen in Vlaanderen. Dit nieuwe meetnet is de opvolger van het monitoringmeetnet voor de visstand van de Vlaamse oppervlaktewaters dat in 2001 werd opgestart en is volledig afgestemd op de informatienoden van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en van het Natura 2000-netwerk.

De monitoring is gericht op het bepalen van de Ecologische Kwaliteitsratio (EQR). Het meetnet heeft een bemonsteringsperiodiciteit van 6 jaar. Het meetnet bevat 3 meetpunten op de Dommel. De locaties zijn weergegeven in Tabel A (= Bijlage 2).

a) Afvissing in 2016

De laatste bemonsteringen dateren van 2016. De Dommel werd bevist door middel van elektrovisserij. In Neerpelt werd bijkomend met fuiken gevist.

In totaal werd 418 m bevist, en werden twee schietfuiken geplaatst voor twee dagen. Men ving 655 vissen met een totaalgewicht van 17 kg en verdeeld over 14 soorten. Driedoornige stekelbaars en riviergrondel domineren in aantallen met respectievelijk 35% en 32%. Ook biermje en tiendoornige stekelbaars maken nog respectievelijk 13% en 11% uit van de vangstaantallen. De overige soorten vertegenwoordigen elk minder dan 3%. Wat de biomassa betreft is kopvoorn dominant (56%), gevolgd door paling (11%), snoek (9%) en riviergrondel (7%). De overige soorten maken elk 5% of minder van de totale biomassa uit.

De op basis van de vangsten geraamde aantallen en gewichten van elke soort worden per staalnamepunt weergegeven in Tabel B (= Bijlage 3).

De ‘grootte’ van het visbestand is eerder een onduidelijke variabele. Men kan hier het aantal soorten, de biomassa of het aantal individuen onder verstaan. Internationaal wordt de kwaliteit van een visbestand uitgedrukt onder de vorm van een index, de Ecologische Kwaliteitsratio (EQR). De EQR varieert, afhankelijk van de staalnameplaats tussen een ‘slechte kwaliteitsklasse’ en een ‘goede kwaliteit’ (Zie Tabel C = Bijlage 4).

b) Vergelijking met vorige afvissingen

Het INBO volgt het visbestand op de Dommel al op sinds 1998. Het visbestand op de Dommel doorheen de jaren blijft vrij gelijk; het aantal gevangen soorten blijft ongeveer hetzelfde en riviergrondel en driedoornige stekelbaars blijven de meest gevangen soorten op de Dommel. Daarnaast treffen we steeds ook enkele andere, soms zeldzamere, soorten aan zoals serpeling en kopvoorn (afkomstig van een herintroductieprogramma) maar ook exoten zoals Amerikaanse hondsvijl, bruine Amerikaanse dwergmeerval en zonnebaars. Sinds 2016 wordt er nu ook de marmergrondel gevangen.

Alle resultaten zijn terug te vinden in rapporten op de INBO website (<https://pureportal.inbo.be>) en in de INBO databank (VIS: <http://vis.inbo.be>).

Tabel A

Bijlage 2. Ligging van de meetplaatsen in het Referentiemeetnet Vis op de Dommel

Nummer	Lambert-X	Lambert-Y	Waterloop	Gemeente	Omschrijving
93530117	226096	201188	DOMMEL	Peer	Lindelsebaan exit Wauberg
93530260	224636	211396	DOMMEL	Overpelt	stroomopwaarts de brug
93530475	223954	218080	DOMMEL	Neerpelt	Hageven, Stenenbrug, begin van wandelpad

Tabel B

Bijlage 3. Effectieve vangst per soort en per staalname in 2016 uitgedrukt in CPUE (elektrisch in G/100m en N/100m; fuiken in g/fuikdag en N/fuikdag met G=gewicht in g en N=aantal)

Nummer		Amerikaanse hondvis	baars	bermpje	blauwvoorn	blauwbandgrondel	driedoornige steibelbaars	kopvoorn	marmelgrondel	paling	rietvoorn	riviergrondel	seepaling	anchoa	tiendeoornige steibelbaars	Totaal
93530117	G/100m						32,4								37,9	70,3
	elektrisch						43								58	101
93530260	G/100m		872	48	672,5	0,7	17,2	8138,7		1907,4		524,8	210,9	1560	2,1	13954,3
	elektrisch		12	11	13	1	16	17		2		184	4	2	3	265
93530475	G/100m			41,9			105,4	420,1			7,4				3,9	578,6
	elektrisch			5,0			67,0	1,8			0,9				3,7	78,4
93530475	G/fuikdag	2,17	4,32	141,0	7,0		13,9	96	6,0			147,1	19,1			436,7
	Fuiken	N/fuikdag	0,25	0,25	15	0,25	6	0,25	1			6,25	0,25			20,5

Tabel C

Bijlage 4. Overzicht van de EQR en hun appreciatie

Nummer	Waterloop	EQR	Appreciatie
93530117	DOMMEL	0,20	slecht
93530260	DOMMEL	0,80	goed
93530475	DOMMEL	0,51	matig

VERBEIREN Marc

maart 2020

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Omgeving (Milieu) Zuhail DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2020-2021 , vraag nr. 404 van 21 februari 2020 } .